

Karlskoga, er det med en temmelig sikker forvisning om, at her vil noget i retning af det sublime kunne vise sig for beskueren, — et nyt, værdifuldt eksperiment til løsning af et aldrig hvilende kirkegårdsproblem.

For anvendelse af Karlskoga kirkegårde er der under 8.-8. 1944 udfærdiget et såkaldt *reglemente*, som er i 20 sider oktav. Af de mange bestemmelser skal her kun anføres følgende, der såvel udadtil overfor gravstedsbrugerne som indadtil overfor administrationen udtrykker de grundlæggende synspunkter:

Det är givetvis angeläget, att en begravningsplats redan från början planeras på ett förutseende sätt, så att den får vack-

rast möjliga gestaltning. Det gäller också att i möjligaste mån förena allmänna och enskilda önskemål beträffande gravarnas behandling. Det är följaktligen nödvändigt med ganska detaljerade bestämmelser i dessa avseenden. Den enskilde måste därvid underordna sig helheten. Å andra sidan beredes den enskilde vissa möjligheter att tillfredsställa sin personliga smak genom att välja det läge för graven som mest tilltalar honom och vars gravvårdsbestämmelser etc mest överensstämmer med hans egen smak. Det är därför önskvärdt, att familjegravsköparen redan före begravningen söker kontakt med kyrkogårdsförvaltningen samt besöker kyrkogården för att rådgöra i denna angelägenhet.

Når der udføres gravkastning i regnvej

Fuldmægtig A. Hilsoe

Et af de mest ubehagelige arbejder på en kirkegård er velnok kastning af grave, især når det skal være en dyb grav — 4 alen el. 2,5 m — som det bruges i Storkøbenhavn, og i særdeleshed hvis det er en grav, der har været benyttet et par gange før. Så er der gamle kister i både alm. og dyb grav og i allerhøjeste grad bliver arbejdet ubehageligt, hvis det så oven i købet er øsende regnvej hele dagen. Graven skal jo graves, ligegyldigt hvordan vejret er, og i regnvejret bliver leret til ælte især, hvis der også er grundvand i graven, hvilket ofte forekommer i regnvejsperioder, selvom der er drænet nok så meget.

Når kommunen eller telefonselskabet graver op til ledninger eller kabler på veje og i fortove, bruger de ofte et telt af sejldug over gravningen for at kunne udføre deres reparationer i tørvej. Ved at se dette har vore folk på Solbjerg kirkegård (Frederiksberg) fået den tanke, at det måtte have været rart også at have et sådant dække over sig, når man skal

grave i regnvej. Ledelsen af begravelsesvæsenet gik med til idéen, og folkene fik selv lov til at komme med udkast til materialer og dimensioner; så kunne de ikke bagefter komme og sige, at det ikke var praktisk. Kirkegårdens smed udførte det ret simple smedearbejde.

Materialet er $\frac{3}{4}$ " trukne rør, evt. kaserede, utætte vandrør. Et sæt består af 2 gavlstykker og 3 overliggere, hvis tap på siden foroven stikkes ned i en stump påsvejset rør og i midten foroven i en svær, påsvejset øsken. Løvrigt fremgår princippet forhåbentlig tydeligt af tegningen og fotografiet (se modstående side). Dimensionerne er sådan, at gravearbejdet kan foregå uhindret, og de 251 cm svarer til 4 alen i gl. mål, så det kan nedstikkes mellem hækkene på en 16 □ alens eller 6 m²s grav uden at ødelægge noget. Den regntætte presenning er 285 × 300 cm, så den kan hænge 40 cm ned over vindsiden. Det hele er sat op af 2 mand på få minutter, og arbejderne er tilfredse med det.

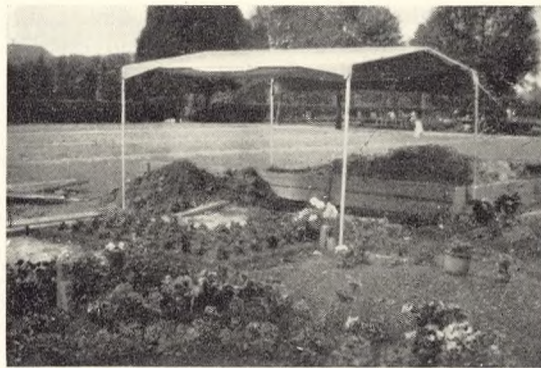
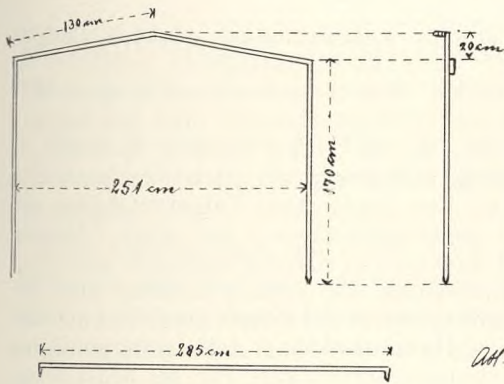

Fig. 141-42.
Regnvejrstelt til brug
ved kastning af grave.
Solbjerg kgd.,
Frederiksberg.
Se teksten foregående
side.

Om de danske love om ligbrænding

Skolebestyrer Magnus Lund

Den første lov om ligbrænding i Danmark daterer sig fra 1. april 1892. Tilladelse til ligbrænding var i denne lov betinget af et i testamentarisk form affattet krav om at blive brændt. Endvidere skulle dødsattesten være udstedt af embedslægen. § 5 i loven bestemmer, at det ikke kan pålægges folkekirkens præster at medvirke ved en bisættelse, der efterfølges af ligbrænding. Denne bestemmelse går igen i alle de senere udstedte love.

I denne forbindelse fristes jeg til at anføre, at biskop *Monrad* ikke var modstander af dogmatiske grunde (»... uagtet jeg saaledes ikke skjønner, at der i og for sig er noget at indvende mod Ligbrænding...«), men af mange andre grunde var han alligevel absolut imod at give tilladelse til at indføre ligbrænding i Danmark. Hans udtalelse om præsternes stilling var: »Præsten har aldeles ikke noget at gøre med Spørgsmaalet om, hvorledes Liget bliver behandlet, inden Levningerne overgives til Graven. Om Liget bliver brændt eller ikke brændt, vedkommer ham ligesaa lidt, som om det var blevet sønderskaaret eller ikke sønderskaaret.« Dette er akkurat det samme syn biskop *Rosendahl*, Roskilde, har givet udtryk for 1950, men alligevel har også den nyeste lov stadigt sin § 5.

I et cirkulære fra december 1892 bestemmer kultusministeriet, at præsterne i hvert enkelt tilfælde skal søge om tilladelse til at medvirke ved en bisættelse. Dette er klart i modstrid med loven, der overlader til præsterne selv at afgøre, om

de vil medvirke, så allerede i februar næste år meddeles det præsterne, at de altid kan forvente tilladelse, og endelig den 5. februar 1894 kommer der den bekendtgørelse fra kultusministeriet, der er i fuld overensstemmelse med loven. Den forbyder præster at fungere i krematorier. Når jordpåkastelse har fundet sted i hjem, kapel eller kirke, skal præsten gå. Har han privat grund til at følge, må han først aflægge sin embedsdragt.

Næste lov er af 5. marts 1910. Man var gået bort fra den testamentariske form for begæring om ligbrænding, men der skal stadig foreligge en skreven erklæring oprettet enten for *notarius publicus* eller for tvende vidner. Nyt er, at loven giver tilladelse til brænding af børnelig indtil 15 år. Med loven fulgte et nyt regulativ for præster, hvori det gamle regulativs snærende bånd fuldstændigt ophævedes.

Den tredje lov om ligbrænding er dateret 1. juli 1923. Den betød, at en simpel skriftlig erklæring fra afdøde om ønske om brænding nu var tilstrækkeligt. Forældres myndighed til at lade mindreårige brænde udvidedes fra det 15. til det 18. år, men vigtigst var, at der ikke mere skulle foreligge nogen erklæring fra embedslægen.

Den 14. marts 1931 kom den fjerde lov om ligbrænding.

Foruden almindelige skriftlige erklæringer blev nu også et mundtligt udtalt ønske om ligbrænding tilstrækkeligt, ligesom et endeligt medlemskab af en aner-